

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ПОВОДЖЕННЯ З ТПВ В УКРАЇНІ

*Веремко П.О., здобувач першого (бакалаврського) рівня
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
masha.barun@gmail.com*

Система поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) в Україні потребує значного реформування. Існуюча система не відповідає європейським стандартам і має ряд проблем, таких як:

- Низький рівень переробки та високий рівень захоронення ТПВ на сміттєзвалищах;
- Застарілі технології та обладнання;
- Недостатня екологічна відповідальність;
- Неефективна система збирання та сортування ТПВ.

Впровадження європейської системи поводження з ТПВ може допомогти вирішити ці проблеми та покращити екологічну ситуацію в Україні.

Основні кроки поводження з відходами в порядку їх пріоритетності та безпечності для довкілля відображені в ієрархії управління відходами, що містяться в директиві ЄС про відходи [1].

Рисунок 1 – Ієрархія пріоритетів поводження з відходами [1].

1. Запобігання утворенню відходів – найефективніший спосіб зменшення кількості утворення твердих побутових відходів;
2. Підготовка до повторного використання – включає в себе збирання, сортування та підготовку відходів, які можна використовувати в якості вторинних ресурсів;
3. Перероблення – перетворення ТПВ на нові продукти;
4. Інший тип утилізації – спалювання, компостування, тощо;

5. Захоронення – використовується лише для тієї частки ТПВ які не можна переробити, повторно використати або спалити чи утилізувати іншими способами.

Проблема твердих побутових відходів на сьогодні є доволі актуальною для України, обсяги утворення яких постійно збільшуються. В Україні нині функціонує 460 міст, 885 селищ і 28388 сіл. Обсяги утворення твердих побутових відходів в Україні у 2020 році становили майже 11,86 млн т, що склало 280,5 кг на одного жителя. Послугами з вивезення відходів охоплено лише біля 78% населення України. Переважаючим методом поводження з відходами було захоронення їх на полігонах та звалищах. Так, за даними Держстату України у 2020 році було перероблено лише 0,14 % та спалено для отримання енергії 1,7 відсотка, а решту – розміщено на полігонах та звалищах. Тоді як у країнах Євросоюзу рівень переробки побутових відходів в середньому становить 60% [1-5].

Тому, необхідність впровадження європейської системи поводження з ТПВ в Україні є особливо актуальним та має ряд перспектив:

- Зменшення кількості ТПВ, що захоронюється на сміттєзвалищах - це допоможе покращити екологічну ситуацію та зменшити ризики для здоров'я людей;
- Створення нових робочих місць - переробка та повторне використання ТПВ може створити нові робочі місця в Україні;
- Зменшення залежності від імпорتنих ресурсів - переробка ТПВ може допомогти Україні зменшити залежність від імпорتنих ресурсів.
- Зближення з ЄС - впровадження європейської системи поводження з ТПВ допоможе Україні зблизитися з ЄС у сфері екології.

Пріоритети екологічно безпечного поводження з твердими побутовими відходами включають впровадження ефективних систем роздільного збору. Але існує ряд викликів, які можуть ускладнити впровадження європейської системи поводження з ТПВ в Україні:

- Недостатнє фінансування - впровадження нової системи потребуватиме значних інвестицій;

- Необхідність зміни законодавства - існуюче законодавство України не відповідає європейським стандартам у сфері поводження з ТПВ;

- Недостатня екологічна свідомість населення - населення України не завжди усвідомлює важливість правильного поводження з ТПВ.

Впровадження європейської системи поводження з ТПВ в Україні є складним завданням, але воно має:

- Деталізація європейської системи поводження з ТПВ: Можна конкретизувати методи переробки, утилізації та технології, що застосовуються в ЄС. Наприклад, розділити переробку на підвиди: компостування органічних відходів, переробку паперу, пластику, скла тощо.

- Аналіз стану інфраструктури поводження з ТПВ в Україні: Оцінити наявні потужності сміттєпереробних заводів, сміттєзвалищ, стан сортувальних ліній тощо. Порівняти їх із потребами для впровадження європейської системи.

- Розробка дорожньої карти впровадження: Описати поетапний план переходу на європейську систему. Це може включати терміни, відповідальні органи, необхідні інвестиції тощо.

- Міжнародний досвід: Навести приклади успішного впровадження європейської системи поводження з ТПВ в інших країнах, що схожі до України за економічним розвитком чи структурою відходів.

- Економічні аспекти: Оцінити економічну вигоду від впровадження нової системи. Це може включати зниження витрат на захоронення, створення нових робочих місць та розвиток вітчизняної переробної промисловості.

- Соціальні аспекти: Розглянути соціальні наслідки реформи. Наприклад, можливість створення нових професій та необхідність навчання населення правилам сортування відходів.

Отже, впровадження європейської системи поводження з ТПВ в Україні допоможе краще зрозуміти масштаби та складність реформи, а також потенційні шляхи її успішної реалізації.

Список використаних джерел

1. Кращі європейські практики управління відходами (посібник) / А. Войціховська, О. Кравченко, О. Мелень-Забрамна, М. Панькевич – Видавництво Компанія «Манускрипт». Львів. 2019. 64 с.
2. Гончаров Є. О. Рекомендації з удосконалення системи управління та поводження з побутовими відходами / Є. О. Гончаров, С. Х. Авраменко // Збірник наукових праць Дніпродзержинського державного технічного університету. Технічні науки. - 2013. - Вип. 1. - С. 190-196. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpddtu_2013_1_39.
3. Довга Т. М. Еколого–економічна оцінка рециклінгу твердих побутових відходів в Україні на шляху до сталого розвитку / Т. М. Довга // Формування ринкових відносин в Україні. - 2012. - № 11. - С. 57-62. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2012_11_13
4. Дослідження сезонних коливань об'єму накопичення твердих побутових відходів, утворених у процесі життєдіяльності людей / О. Б. Носач, А. Ю. Зигун // Збірник наукових праць [Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка]. Сер. : Галузеве машинобудування, будівництво. - 2011. - Вип. 2. - С. 271-275. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpgmb_2011_2_45
5. Жадан Л. В. Еколого-економічні проблеми утилізації твердих побутових відходів / Л. В. Жадан, В. Ю. Верютіна // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Сер. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. - 2013. - № 66. - С. 53-57. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcptp_2013_66_9

Науковий керівник – к.е.н., доц.. Барун М.В.